
Vuoden 2023 talousarviokehityksen antaminen

KH 20.06.2022 § 161
229/02.02.00/2022

1) Taustaa edellisvuosilta ja kuluvan vuoden 2022 tilanne

Kokemäen kaupungin vuoden 2021 tilinpäätös valmistui maaliskuun 2022 loppuun mennessä. Tilinpäätös oli 1,4 M€ ylijäämäinen ja sen myötä kaupungin taseessa ollut 2,6 M€:n alijäämä muuttui ylijäämäksi. Kumulatiivisen ylijäämän suuruus on nyt 2,5 M€. Ylijäämän syntyminen vaikuttivat olennaisesti valtion toimenpiteet kuntatalouden turvaamiseksi koronapandemian johdosta, kuten tapahtui myös vuonna 2020. Ilman vuosien 2020 ja 2021 ”ylimääräisiä” valtionosuuksia/-avustuksia olisi kaupungin tilikauden tulos ollut kumpanakin vuonna lähellä nollatulosta.

Kuluvan vuoden talousarvio on laadittu siten, että tulos olisi noin 99 000 euroa alijäämäinen. Toukokuussa 2022 laaditun 1-4 kuukausien perusteella laaditun alustavan toteutumaennusteen perusteella vuoden 2022 tulos tulisi olemaan ylijäämäinen. Tuloksen ennakointiin sisältyy kuitenkin normaaleja epävarmuustekijöitä.

2) Kuntalain määräykset talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä kaupungin oma ohje

Kuntalain 110 §:n mukaan ”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.”

Hyväksyessään vuoden 2021 tilinpäätöksen Kokemäen kaupunginhallitus päätti maaliskuussa 2022 seuraavaa: Taseeseen kertynyt ylijäämä ei mahdollista tietoista alijäämäisten budjettien laatimista ja kaupunginhallitus

tulee jatkamaan talouslinjaa, jossa talouden toimintamenot tullaan määrittelemään tulojen mukaisiksi siten, että taseen kumulatiivinen ylijäämä säilyy.

3) Verotulojen ja valtionosuuksien arviointi vuodelle 2022

Verotulojen ja valtionosuuksien oikeamääräinen ja realistinen arviointi on talousarvion laadinnan osalta ensiarvoisen tärkeää, sillä mainitut tulot kattavat noin 85-90 % käyttötalouden kaikista toimintakuluista. Lautakunnille/osastoille jaettavan menokehityksen suuruus perustuu siten verotulojen ja valtionosuuksien määrän arviointiin ja niissä tapahtuviin muutoksiin.

Soteratkaisun johdosta verotulojen ja varsinkin valtionosuuksien arviointi on tavanomaista haastavampaa. Kunnallisverotulojen osalta on huomattava, että niitä kertyy suhteellisesti enemmän kuin mitä veroprosentti 9,11 % laskennallisesti kerryttäisi. Tämä siksi, että vuonna 2023 tilitetään kunnallisveroja, jotka on maksuunpantu vanhalla veroprosentilla, mutta jotka tilitetään vuonna 2023. Tämän johdosta kunnallisverotulokertymää ei voida ottaa kehystarkastelussa mukaan täysimääräisenä. Mikäli näin tehtäisiin, tulisi vuoden 2024 kehys olemaan negatiivinen.

Valtionosuuksien arvioinnissa on tukeuduttu Kuntaliiton ja ministeriön laskelmiin. Huhtikuun 2022 viimeisimmät laskelmat osoittavat, että Kokemäen kaupungilta siirtyy hyvinvointialueelle noin 30,50 M€ sotekustannukset ja vastaavasti siirtyvät tulot (kunnallisvero + yhteisövero + valtionosuudet) ovat noin 30,90 M€. Edellä olevien perustietojen pohjalta (+ muutosrajoitin + siirtymätasaus) Kokemäen kaupungin vuoden 2023 valtionosuudet olisivat noin 4,5 M€. Olennaista on huomata, että kevään 2021 vastaavat luvut olivat seuraavat: Siirtyvät kulut 30,20 M€ ja siirtyvät tulot 29,7 M€ ja vuoden 2023 valtionosuudet 2,7 M€.

Vuoden 2023 valtionosuuksien määrä muuttuu yhä laskelmien tarkentuessa. Kehysvaiheessa ei ole tämän johdosta syytä tukeutua korkeimpiin arvioihin.

Liitteenä on taulukko, jossa on yksityiskohtaisesti ilmoitettu verotulojen ja valtionosuuksien laskennalliset määrät. Arviot perustuvat kunnan omiin, Kuntaliiton, eri ennustelaitosten ja verohallinnon ennusteisiin.

4) Toimintakulujen arviointia vuodelle 2023

Kunnallinen virka- ja työehtosopimus allekirjoitettiin kesäkuussa 2022. Työmarkkinalaitoksen ilmoituksen mukaan sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalle 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia.

Perusratkaisun sopimuskorotusten taso ilman kehittämisohjelmaa vuosina 2023–2024 on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan.

Vuonna 2022 vuosikeskiarvovertailussa edelliseen vuoteen verrattuna kustannukset nousevat keskimäärin 1,76 prosenttia. Vuonna 2023 nousua on keskimäärin 3,05 prosenttia ja vuonna 2024 keskimäärin 3,11 prosenttia. Kokemäen osalta palkkaratkaisu tarkoittaa vuoden 2023 osalta noin 370 000 euron kustannusnousua.

Samaisten ennustelaitosten mukaan kuluttajahintojen muutosennuste vuodelle 2023 oli noin 1,5-2 %. Kuluttajahintojen muutos on kuitenkin ollut alkuvuoden 2022 jälkeen huomattavaa, mutta yleisenä arviona pidetään, että

kuluttajahintojen muutos olisi vuonna 2023 noin 2-4%.

5) Lautakunnille jaettava kehys

Liitteenä on vuodelle 2023 laadittu tuloslaskelma ja lautakunnille jaettava kehys.

Vuoden 2023 tuloslaskelma-arviossa verotulot ja valtionosuudet on huomioitu mahdollisimman realistisesti touko-kesäkuussa 2022 käytävissä olevin tiedoin kuitenkin siten, että niihin on tehty kohdassa 3 mainitut tarkennukset. Rahoitustuotot ja -kulut on arvioitu vuoden 2022 arvion mukaisina siten, että korkokulut tulevat kasvamaan. Suunnitelman mukaiset poistot tulevat olemaan vuonna 2023 noin 2,0 M€. Vuoden 2023 tilikauden tulokseksi on kirjattu +56 000 euroa eli nollatulot.

Jotta kyseiseen nollatulokseen päästään, voi toimintakate (eli nettokäyttötalousmenot) olla noin 3,0 % suurempi kuin vuoden 2022 toimintakate.

Jotta vuoden 2023 talouskehys voidaan antaa lautakuntakohtaisesti, on vuoden 2022 voimassa oleva lautakuntakohtainen talousarvio muutettu sellaiseksi (ta 2022 ilman sotea), johon on tehty olennaiset soteratkaisun edellyttämät muutokset.

Lautakunnille jaettava menokehys 15,85 M€ on noin 3,0 % suurempi kuin vuoden 2022 talousarvio ilman sotea.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2021 tilinpäätöksen toukokuussa ja päätti samalla, että vuoden 2023 investointien euromäärä tullaan etukäteen määrittelemään kaupunginhallituksen antaessa lautakunnille vuosittain talousarviokehyyksen. Voimassa olevan taloussuunnitelman mukaan vuoden 2023 investointien määrä olisi 2,99 M€. Mainitulla investointimäärällä kaupungin lainakanta kasvaisi noin 1 M€. Korkotason noustessa ja kaupungin taloudellisen liikkumavaran pienentyessä olennaisesti tulopohjan supistumisen vuoksi velkamäärän kasvusta on pidättäydyttävä.

Edellä olevan johdosta kaupungin vuoden 2023 investointien enimmäismääräksi tulisi rajata 1,9 M€. Mainitulla investointimäärällä kaupungin lainamäärä olisi vuoden 2023 lopussa 25,6 M€ eli käytännössä nykyinen taso.

Lisätietoja antaa Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen, puh. 040 488 6100 ja talousjohtaja Tauno Mäkinen, puh. 040 488 6120.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää

1. hyväksyä esittelytekstin ja liitteen mukaisen vuoden 2023 talousarviokehyyksen;

2. päättää osasto/lautakuntakohtaisesta talouskehyyksestä;

3. että kehystä tai investointimäärärahojen määrää voidaan tarkentaa elosyyskuussa, mikäli sote-ratkaisun tai suunnittelussa olevien isojen investointihankkeiden osalta tapahtuu olennaisia muutoksia.

Käsittely	Tauno Mäkinen poistui kokouksesta pykälän päätöksenteon jälkeen.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen yksimielisesti.